

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 20 marca 2023 r.

Poz. 517

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia 1 marca 2023 r.

w sprawie wprowadzenia w 2023 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie”

Na podstawie art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421 oraz z 2022 r. poz. 1570) zarządza się, co następuje:

§ 1. W 2023 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wprowadza się „Program mający na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie”, który jest określony w załączniku do rozporządzenia.

§ 2. Program, o którym mowa w § 1, stosuje się od dnia 1 stycznia 2023 r.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: wz. *R. Romanowski*

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1950).

PROGRAM MAJĄCY NA CELU WCZESNE WYKRYCIE ZAKAŻEŃ WIRUSEM
WYWOŁUJĄCYM AFRYKAŃSKI POMÓR ŚWIŃ I POSZERZENIE WIEDZY NA TEMAT TEJ CHOROBY
ORAZ JEJ ZWALCZANIE

1. Identyfikacja programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie

Państwo członkowskie: Rzeczpospolita Polska

Choroba: afrykański pomór świń (African swine fever – ASF)

Okres realizacji: 1 stycznia – 31 grudnia 2023 r.

2. Dane historyczne dotyczące rozwoju epidemiologicznego afrykańskiego pomoru świń

W 2007 r. wirus afrykańskiego pomoru świń (ASF) rozprzestrzenił się z pierwotnego ogniska w Gruzji na terytorium Europy Wschodniej. Po wprowadzeniu wirusa ASF na kontynent europejski choroba ta rozprzestrzeniła się na terytorium Armenii, Azerbejdżanu oraz Federacji Rosyjskiej. W sierpniu 2012 r. ognisko tej choroby zostało stwierdzone w południowo-wschodniej części Ukrainy. W czerwcu 2013 r. białoruskie władze weterynaryjne potwierdziły wykrycie ASF we wsi Czapuń w obwodzie grodzieńskim, 170 km od granicy z Rzeczpospolitą Polską, oraz w Witebsku w północno-wschodniej części Białorusi, 450 km od granicy z Rzeczpospolitą Polską. W styczniu 2014 r. na terytorium Litwy stwierdzono 2 przypadki wirusa ASF u dzików, natomiast w dniu 17 lutego 2014 r. potwierdzono pierwszy przypadek wirusa ASF u dzików na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W latach 2014–2022 na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej u dzików i u świń stwierdzono odpowiednio:

- 1) w 2014 r. – 30 ognisk ASF u dzików i 2 ogniska ASF u świń;
- 2) w 2015 r. – 53 ogniska ASF u dzików i 1 ognisko ASF u świń;
- 3) w 2016 r. – 80 ognisk ASF u dzików i 20 ognisk ASF u świń;
- 4) w 2017 r. – 741 ognisk ASF u dzików i 81 ognisk ASF u świń;
- 5) w 2018 r. – 2443 ogniska ASF u dzików i 109 ognisk ASF u świń;
- 6) w 2019 r. – 2477 ognisk ASF u dzików i 48 ognisk ASF u świń;

- 7) w 2020 r. – 4156 ognisk ASF u dzików i 103 ogniska ASF u świń;
- 8) w 2021 r. – 3214 ognisk ASF u dzików i 124 ogniska ASF u świń;
- 9) w 2022 r. – 2113 ognisk ASF u dzików i 14 ognisk ASF u świń.

Obecnie nadal istnieje duże prawdopodobieństwo dalszego rozprzestrzeniania się wirusa ASF, w szczególności wśród zwierząt wolno żyjących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Od 2011 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są prowadzone badania laboratoryjne w kierunku ASF. Badania te były prowadzone w pasie przygranicznym o szerokości 40 km (wzdłuż granicy północnej z obwodem kaliningradzkim i granicy wschodniej z Litwą, Białorusią i Ukrainą) obejmującym części województw: warmińsko-mazurskiego, podlaskiego, lubelskiego, mazowieckiego i podkarpackiego. Próbkę były pobierane od padłych świń (na podstawie analizy ryzyka) oraz padłych i odstrzelonych dzików. Od lipca 2013 r. na terytorium położonym w tzw. strefie I, a od października 2013 r. na terytorium położonym w strefach II i III badania laboratoryjne w kierunku ASF były prowadzone zgodnie z programem wprowadzonym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17 stycznia 2014 r. w sprawie wprowadzenia programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń oraz poszerzenie wiedzy na temat ryzyka wystąpienia tej choroby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 115).

W 2014 r. były kontynuowane badania w kierunku ASF zgodnie z programem wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie wprowadzenia w 2014 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (Dz. U. poz. 996).

W kolejnych latach program był realizowany na podstawie:

- 1) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 lutego 2015 r. w sprawie wprowadzenia w 2015 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (Dz. U. poz. 316, z późn. zm.);
- 2) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 stycznia 2016 r. w sprawie wprowadzenia w 2016 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (Dz. U. poz. 70, z późn. zm.);
- 3) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 marca 2017 r. w sprawie wprowadzenia w 2017 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (Dz. U. poz. 625);

- 4) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 stycznia 2018 r. w sprawie wprowadzenia w 2018 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (Dz. U. poz. 316, z późn. zm.);
- 5) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 marca 2019 r. w sprawie wprowadzenia w 2019 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (Dz. U. poz. 598);
- 6) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 lutego 2020 r. w sprawie wprowadzenia w 2020 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (Dz. U. poz. 290);
- 7) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 stycznia 2021 r. w sprawie wprowadzenia w 2021 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (Dz. U. poz. 236);
- 8) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 kwietnia 2022 r. w sprawie wprowadzenia w 2022 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (Dz. U. poz. 844).

Liczba zbadanych zwierząt oraz otrzymanych dodatnich wyników tych badań w ramach realizacji ww. programu w latach 2019–2021 została opisana w ust. 6.2.

3. Opis programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie

Afrykański pomór świń jest chorobą znajdującą się w wykazie określonym w art. 5 ust. 1 lit. a ppkt (iii) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniającego i uchylającego niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”) (Dz. Urz. UE L 84 z 31.03.2016, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 2016/429”. W rozporządzeniu 2016/429 ustanowiono przepisy dotyczące zapobiegania chorobom przenoszonym się lub przenoszonym na zwierzęta lub na ludzi oraz przepisy dotyczące zwalczania takich chorób, w tym zasady priorytetyzacji chorób umieszczonych w wykazie, które stanowią przedmiot zainteresowania na poziomie Unii Europejskiej, oraz kategoryzacji tych chorób. Zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji

(UE) 2018/1882 z dnia 3 grudnia 2018 r. w sprawie stosowania niektórych przepisów dotyczących zapobiegania chorobom oraz ich zwalczania do kategorii chorób umieszczonych w wykazie oraz ustanawiającym wykaz gatunków i grup gatunków, z którymi wiąże się znaczne ryzyko rozprzestrzeniania się chorób umieszczonych w tym wykazie (Dz. Urz. UE L 308 z 04.12.2018, str. 21, z późn. zm.) afrykański pomór świń jest zaliczany do chorób kategorii A, czyli chorób umieszczonych w wykazie, które zwykle nie występują w Unii Europejskiej i po których wykryciu muszą zostać wprowadzone natychmiastowe środki likwidacji choroby, jak określono w art. 9 ust. 1 lit. a rozporządzenia 2016/429. Zgodnie z art. 18 rozporządzenia 2016/429 państwa członkowskie zapewniają, by podmioty oraz inne odpowiednie osoby fizyczne lub prawne niezwłocznie powiadamiały właściwy organ, jeżeli istnieją jakiegokolwiek powody, by podejrzewać występowanie u zwierząt choroby umieszczonej w wykazie, o której mowa w art. 9 ust. 1 lit. a, lub jeżeli występowanie takiej choroby zostało u zwierząt wykryte.

Program mający na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie, zwany dalej „programem”, przewiduje zastosowanie środków, których celem jest wzmocnienie ochrony terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i Unii Europejskiej przed ASF.

Program będzie realizowany w 2023 r. i stanowi kontynuację programu realizowanego na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 kwietnia 2022 r. w sprawie wprowadzenia w 2022 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie”.

Zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421, z późn. zm.) ASF należy do chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej program jest wprowadzany w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw rolnictwa po zatwierdzeniu tego programu przez Komisję Europejską.

Zgodnie z dokumentem roboczym Komisji Europejskiej „Strategiczne podejście do zarządzania afrykańskim pomorem świń w UE” (SANTE/7113/2015-Rev-12) w programie wyznacza się możliwość finansowania działań mających na celu między innymi:

- 1) redukcję populacji dzików prowadzoną zarówno przez polowania, jak i odstrzał sanitarny;
- 2) usuwanie potencjalnych źródeł wirusa ASF ze środowiska przyrodniczego;
- 3) prowadzenie monitoringu aktywnego i pasywnego u dzików i świń;
- 4) działania lub inwestycje służące zapobieganiu, kontroli i zwalczaniu ASF u świń i dzikich zwierząt.

Ponadto w programie wprowadza się zasady i nakazy służące zwalczaniu afrykańskiego pomoru świń u dzików.

Szacowane ogólne koszty realizacji programu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w 2023 r. wyniosą 177 494 734,50 zł (38 165 830,70 euro). Z ogólnej sumy szacowanych kosztów programu Rzeczypospolita Polska będzie występowała do Komisji Europejskiej z wnioskiem o współfinansowanie ze środków Unii Europejskiej programu w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych w wysokości 18 721 472,25 zł (4 026 188,00 euro). Wszystkie szacunkowe koszty programu zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2023 z dnia 15 grudnia 2022 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 256) w ramach limitu wydatków właściwych części budżetowych.

Finansowanie programu odbywa się ze środków budżetowych określonych w części 83 – w ramach limitów rezerw celowych przeznaczonych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz na realizację zadań ustawowych Inspekcji Weterynaryjnej oraz ze środków budżetowych określonych w części 85 – budżety wojewodów, dział 010 – rolnictwo i łowiectwo, rozdział 01022 – zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego.

3.1. Cele programu

1. Głównymi celami programu mającymi doprowadzić do wzmocnienia ochrony terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i terytorium Unii Europejskiej przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF są:

- 1) wczesne wykrywanie ASF w populacji świń oraz dzików przez monitorowanie choroby;
- 2) kontrola występowania ASF w populacji świń i dzików na terytoriach, na których stwierdzono wystąpienie choroby;
- 3) zapobieganie rozprzestrzenianiu się ASF w populacji świń i dzików na nowych terytoriach kraju.

2. Program obejmuje działania nakierowane na zwalczanie oraz zapobieganie rozprzestrzenianiu się wirusa ASF, w tym:

- 1) pobieranie, transport i badania laboratoryjne próbek pobranych od martwych i żywych świń, dzików i świniodzików w kierunku ASF na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) zwrot w postaci ryczałtu kosztów pozyskiwania dzików w ramach odstrzału sanitarnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) zwrot w postaci ryczałtu kosztów pozyskiwania dzików odstrzelonych w ramach polowania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyjątkiem dorosłych samic dzików (powyżej 24. miesiąca życia);

- 4) ubój lub zabicie świń na obszarze objętym ograniczeniami I–III, o których mowa w ust. 3.2.4 – w przypadku wystąpienia ASF u dzików (na podstawie art. 44 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt);
- 5) działania powiatowego lekarza weterynarii – po otrzymaniu zawiadomienia o podejrzeniu wystąpienia ASF – przeprowadzane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 6) przeprowadzanie przez powiatowego lekarza weterynarii kontroli gospodarstw w zakresie spełniania wymagań związanych z bioasekuracją na obszarze objętym ograniczeniami I–III;
- 7) zwrot kosztów transportu i unieszkodliwienia padłych dzików pozyskanych w ramach zorganizowanych przeszukiwań terenów znajdujących się na obszarze objętym ograniczeniami I–III, a także znalezionych na gruntach należących do osób fizycznych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 8) finansowanie unieszkodliwiania pozyskanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach polowań lub odstrzałów sanitarnych tusz dzików, wraz ze wszystkimi częściami ciała, w tym sierści i skóry, które nie mogą zostać zagospodarowane przez myśliwych;
- 9) wypłatę środków uprawnionym osobom za zgłoszenie znalezienia zwłok dzików padłych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 10) wzmocnienie środków bioasekuracji na drogowych przejściach granicznych z Federacją Rosyjską, Białorusią i Ukrainą;
- 11) dofinansowanie odłowu dzików zgodnie z art. 45 ust. 1 pkt 8g albo art. 46 ust. 3 pkt 8h ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, a także uśmiercenia oraz transportu, unieszkodliwiania zwłok odłowionych i uśmierconych dzików oraz obsługi i utrzymania w dobrym stanie technicznym odłowni żywołownych na obszarze objętym ograniczeniami I–III;
- 12) finansowanie budowy i umieszczenia w terenie odłowni żywołownych do odłowu dzików;
- 13) finansowanie usług pomocnych przy zwalczaniu ASF u dzików oraz świń, w tym wykorzystanie bezzałogowych statków powietrznych lub fotoruślawek służących do ustalania miejsc bytowania dzików;
- 14) dofinansowanie akcji poszukiwania padłych dzików organizowanych w ramach nakazów powiatowych lekarzy weterynarii oraz wojewódzkich centrów zarządzania kryzysowego;

- 15) prowadzenie przez Inspekcję Weterynaryjną kampanii informacyjnej dla podmiotów:
- a) prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz, a także dla rolników, myśliwych, władz samorządowych, straży, inspekcji i innych służb oraz społeczeństwa – obejmującej rozpowszechnienie informacji o:
 - zagrożeniu ASF w taki sposób, aby te podmioty niezwłocznie zawiadamiały o podejrzeniu wystąpienia ASF zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt i sposobie zawiadamiania właściwych organów o podejrzeniu wystąpienia ASF,
 - objawach zakażenia wirusem ASF,
 - ryzyku, jakie niesie wprowadzanie produktów wieprzowych do gospodarstwa, w którym są utrzymywane świnie, w szczególności wprowadzanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktów pochodzenia wieprzowego spoza tego terytorium,
 - metodach bezpiecznego unieszkodliwiania padłych dzików lub dopuszczalnych sposobach zagospodarowania odstrzelonych dzików,
 - obowiązku zawiadamiania organów Inspekcji Weterynaryjnej o każdym przypadku znalezienia padłego dzika,
 - wymaganiach dotyczących bioasekuracji,
 - b) świadczących usługi z zakresu przewozu osób, w tym operatorów portów lotniczych i portów morskich, oraz dla operatorów biur podróży i podmiotów świadczących usługi pocztowe i kurierskie – mającej na celu przekazanie wiedzy na temat ASF;
- 16) finansowanie dodatkowej pracy pracowników Inspekcji Weterynaryjnej w soboty lub dni ustawowo wolne od pracy, związanej z oględzinami tusz dzików oraz pobieraniem i wysyłką próbek do badań laboratoryjnych w kierunku ASF;
- 17) finansowanie dodatkowej pracy pracowników zakładów higieny weterynaryjnej w soboty lub dni ustawowo wolne od pracy, związanej z wykonywaniem badań laboratoryjnych próbek w kierunku ASF;
- 18) wprowadzenie zakazu dokarmiania dzików na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3.2. Realizacja programu

3.2.1. Program jest realizowany przez właściwych terytorialnie powiatowych lekarzy weterynarii

3.2.2. Wojewódzcy lekarze weterynarii koordynują realizację programu, w szczególności działania podejmowane na pograniczu województw

3.2.3. Obowiązki innych podmiotów opisanych w programie

- 1) hodowcy świń – przestrzeganie wymagań zawartych w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2021/605 z dnia 7 kwietnia 2021 r. ustanawiającym szczególne środki zwalczania afrykańskiego pomoru świń (Dz. Urz. UE L 129 z 15.04.2021, str. 1, z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem 2021/605”, oraz w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 sierpnia 2021 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. poz. 1485), uczestniczenie w spotkaniach szkoleniowych i aktualizowanie wiedzy na temat ASF, w tym zasad postępowania profilaktycznego oraz obowiązków posiadacza świń przy zwalczaniu choroby, zgłaszanie do powiatowego lekarza weterynarii miejsc utrzymywania świń i przemieszczeń świń zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, zgłaszanie podejrzenia wystąpienia chorób zakaźnych zgodnie z art. 42 ww. ustawy, zgłaszanie do powiatowego lekarza weterynarii padnięć świń na terenach wymienionych w załączniku I do rozporządzenia 2021/605 zgodnie z § 16 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 sierpnia 2021 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, zgłaszanie do powiatowego lekarza weterynarii ubojów świń na użytek własny na obszarach wymienionych w załączniku I do rozporządzenia 2021/605 zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 11a ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1753, z późn. zm.);
- 2) myśliwi, pracownicy parków narodowych, Służby Leśnej i członkowie doraźnych zgrupowań zadaniowych – przestrzeganie zasad bioasekuracji określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 stycznia 2020 r. w sprawie zasad bioasekuracji, jakie powinny być przestrzegane podczas polowania lub odstrzału sanitarnego oraz przy wykonywaniu czynności związanych z zagospodarowaniem zwierzęcia łownego z gatunku dzik (Dz. U. poz. 160), zgłaszanie powiatowym lekarzom weterynarii padłych dzików, wykonywanie odstrzałów sanitarnych dzików zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 45 lub art. 46 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 3) inne podmioty wymienione w programie – przestrzeganie nakazów, zakazów i ograniczeń wydanych zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

3.2.4. Podział terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na obszary według kryterium zagrożenia wystąpieniem wirusa ASF

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wyróżnia się:

- 1) obszar objęty ograniczeniami I, który obejmuje powiaty lub części powiatów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wymienione w części I załącznika I do rozporządzenia 2021/605;
- 2) obszar objęty ograniczeniami II, który obejmuje powiaty lub części powiatów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wymienione w części II załącznika I do rozporządzenia 2021/605;
- 3) obszar objęty ograniczeniami III, który obejmuje powiaty lub części powiatów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wymienione w części III załącznika I do rozporządzenia 2021/605.

Ponadto wyróżnia się obszar wolny, który obejmuje części terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niewymienione w załączniku I do rozporządzenia 2021/605.

3.2.5. Kontrola stanu zdrowia świń i dzików oraz pobieranie próbek na obszarach, o których mowa w ust. 3.2.4

3.2.5.1. Obszar objęty ograniczeniami I–III

Na obszarze objętym ograniczeniami I–III stosuje się środki w zakresie zwalczania ASF zgodnie z przepisami zawartymi w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2020/687 z dnia 17 grudnia 2019 r. uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w odniesieniu do przepisów dotyczących zapobiegania niektórym chorobom umieszczonym w wykazie oraz ich zwalczania (Dz. Urz. UE L 174 z 03.06.2020, str. 64, z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem 2020/687”, oraz zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1, art. 48a ust. 3 i art. 61 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, a także monitorowanie zdrowia świń i dzików.

W ramach programu posiadacze świń są obowiązani, uwzględniając § 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 344, z późn. zm.), do codziennego kontrolowania stanu zdrowia świń.

Zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt posiadacze świń są obowiązani do niezwłocznego zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej albo wójta, burmistrza lub prezydenta miasta o każdym przypadku podejrzenia wystąpienia ASF.

3.2.5.2. Na obszarze objętym ograniczeniami I–III obowiązują nakazy i zakazy określone dla tych obszarów w rozporządzeniu 2021/605 oraz w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 sierpnia 2021 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń.

3.2.5.3. Zgodnie z § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 sierpnia 2021 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń dopuszcza się przeprowadzenie uboju w gospodarstwach położonych na obszarach objętych ograniczeniami I–III w celu produkcji mięsa na użytek własny, pod warunkiem że:

- 1) świnie były utrzymywane w tym gospodarstwie co najmniej przez 30 dni przed ubojem;
- 2) świnie te zostaną poddane badaniu przedubojowemu przeprowadzonemu w sposób określony w art. 11 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2019/627 z dnia 15 marca 2019 r. ustanawiającego jednolite praktyczne rozwiązania dotyczące przeprowadzania kontroli urzędowych produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 oraz zmieniającego rozporządzenie Komisji (WE) nr 2074/2005 w odniesieniu do kontroli urzędowych (Dz. Urz. UE L 131 z 17.05.2019, str. 51, z późn. zm.);
- 3) mięso pozyskane w wyniku uboju tych świń zostanie poddane badaniu poubojowemu w sposób określony w przepisach w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny.

W trakcie badania przedubojowego świń lub badania poubojowego mięsa pozyskanego w wyniku uboju świń w rzeźni urzędowy lekarz weterynarii zwraca uwagę na zmiany mogące wskazywać na zakażenie wirusem ASF.

3.2.5.4. Poza działaniami opisanymi powyżej w każdym przypadku zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej przez posiadacza świń o padłej świni lub o podejrzeniu wystąpienia ASF jest przeprowadzane badanie kliniczne świń z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała oraz badanie sekcyjne padłych świń znajdujących się w stadzie, a w razie konieczności są pobierane próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF zgodnie z art. 3 rozporządzenia 2020/687.

3.2.5.5. Kontrole obejmujące wymagania weterynaryjne oraz badanie kliniczne świń związane z możliwością przemieszczania przesyłek świń utrzymywanych na obszarach objętych ograniczeniami I–III odbywają się w sposób określony w rozporządzeniu 2021/605.

3.2.5.6. Urzędowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF zgodnie z art. 3 ust. 2 rozporządzenia 2020/687, w szczególności od świń:

- 1) padłych, u których nie można wykluczyć zakażenia wirusem ASF;
- 2) wykazujących nietypowe objawy kliniczne, na podstawie których nie jest możliwe postawienie diagnozy;
- 3) mających:
 - a) objawy chorobowe wraz z gorączką lub
 - b) gorączkę i objawy zespołu krwotocznego;

- 4) o których mowa w § 3 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 sierpnia 2021 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń – w przypadku gdy uboju świń dokonuje się w gospodarstwie położonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
- a) objętym ograniczeniami I i II – jeżeli istnieje podejrzenie wystąpienia afrykańskiego pomoru świń,
 - b) objętym ograniczeniami III – w każdym przypadku.

3.2.5.7. Powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF zgodnie z art. 3 ust. 2 rozporządzenia 2020/687 od znalezionych martwych dzików, w tym ze zwłok dzików ulegających autolizie oraz dzików zabitych w wypadkach komunikacyjnych, a także od każdego dzika odstrzelonego na obszarze objętym ograniczeniami I–III dostarczonego do położonego na tych obszarach punktu skupu dziczyzny lub zakładu obróbki dziczyzny, lub innego zakładu nadzorowanego przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w którym mogą być przechowywane tusze lub skóry dzików.

W przypadku odstrzelonych dzików niewykazujących żadnych objawów chorobowych dopuszcza się pobieranie próbek do badań laboratoryjnych w kierunku ASF przez myśliwych, którzy zostali przeszkoleni przez powiatowego lekarza weterynarii, z wykorzystaniem wytycznych i ulotek dostarczonych myśliwym oraz kołom łowieckim w sposób opisany w ust. 3.4.

3.2.5.8. Każdą tuszę dzika odstrzelonego na obszarze objętym ograniczeniami I–III znakuje się znakiem zawierającym:

- 1) kod województwa;
- 2) kod powiatu;
- 3) kolejny numer;
- 4) numer obwodu łowieckiego – jeżeli to możliwe.

3.2.5.9. Myśliwi, pracownicy Służby Leśnej i Straży Granicznej oraz osoby mające kontakt z martwymi dzikami mają obowiązek zgłoszenia organom Inspekcji Weterynaryjnej znalezienia zwłok dzików.

Dodatkowo na obszarze objętym ograniczeniami II i III myśliwi przekazują, na piśmie, właściwemu powiatowemu lekarzowi weterynarii informację o terminach planowanych polowań lub liczbie polowań w określonym przedziale czasowym oraz o terminach dokonywania odstrzału sanitarnego lub liczbie odstrzałów sanitarnych w określonym przedziale czasowym.

3.2.5.10.

1. Każdy odstrzelony dzik na obszarze objętym ograniczeniami II i III jest niewypatroszony, w całości, niezwłocznie dostarczany do położonego na tym samym obszarze punktu skupu dziczyzny lub zakładu obróbki dziczyzny, lub innego zakładu nadzorowanego przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w którym mogą być przechowywane tusze lub skóry dzików.

2. Każdy odstrzelony dzik na obszarze objętym ograniczeniami I jest niezwłocznie dostarczany do położonego na tym samym obszarze punktu skupu dziczyzny lub zakładu obróbki dziczyzny, lub innego zakładu nadzorowanego przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w którym mogą być przechowywane tusze lub skóry dzików.

3. Z wyjątkiem odstrzału sanitarnego za odstrzelone dziki inne niż dorosłe samice dzika, dostarczone do punktu skupu lub zakładów, o których mowa powyżej, powiatowy lekarz weterynarii wypłaca dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego, lub dyrektorowi parku narodowego kwotę 350 zł brutto.

4. Powyższa kwota obejmuje w szczególności zryczałtowane koszty:

- 1) polowania i bioasekuracji myśliwego podczas polowania obejmujące transport tuszy dzika w szczelnym pojemniku, dezynfekcji obuwia, ubioru oraz używanego sprzętu przy opuszczaniu łowiska;
- 2) pobrania próbek, transportu upolowanych dzików oraz dojazdu myśliwego na obszar objęty ograniczeniami I–III;
- 3) zakupu lub skonstruowania kontenerów chłodniczych i przetrzymywania w nich dzików;
- 4) unieszkodliwienia patrochów dzików.

5. Inspekcja Weterynaryjna finansuje w pełnej wysokości poniesione koszty unieszkodliwienia tusz dzików wraz ze wszystkimi częściami ciała dzików, w tym sierści i skóry:

- 1) z dodatnim wynikiem badań laboratoryjnych w kierunku ASF oraz pozostałych przechowywanych razem z nimi w kontenerze chłodniczym;
- 2) odstrzelonych w ramach polowania, które nie zostaną zagospodarowane przez myśliwych;
- 3) odstrzelonych w ramach odstrzału sanitarnego, które nie zostaną zagospodarowane przez myśliwych – po odjęciu kosztów utylizacji patrochów, których uśredniony koszt, w wysokości 23 zł brutto, został przewidziany w ryczałcie za wykonanie odstrzału sanitarnego dzików, o którym mowa w przepisach o ochronie zdrowia zwierząt, w tym transportu do przedsiębiorstwa lub zakładu zatwierdzonego zgodnie z art. 24 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego i produktów pochodnych, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz. Urz. UE L 300 z 14.11.2009, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1069/2009”.

W punktach skupu i zakładach, o których mowa w pkt 1, tusze, części ciała i skóry dzików przechowuje się w sposób zapobiegający bezpośredniemu kontaktowi nieprzebadanych tusz, części ciała i skór dzików z surowcami i innymi przedmiotami, które mogą spowodować rozprzestrzenianie się wirusa ASF.

6. Powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza oględziny każdej tuszy, zwracając uwagę na zmiany chorobowe, które mogą wskazywać na zakażenie wirusem ASF.

7. Zgodnie z rozporządzeniem nr 1069/2009:

- 1) wszystkie znalezione zwłoki dzików,
- 2) wszystkie tusze wraz ze wszystkimi częściami ciała, w tym sierścią i skórą, odstrzelonych dzików, w odniesieniu do których uzyskano dodatni wynik badania laboratoryjnego w kierunku ASF, a także pozostałe tusze przechowywane razem z nimi w kontenerze chłodniczym,
- 3) wszystkie tusze wraz ze wszystkimi częściami ciała, w tym sierścią i skórą, odstrzelonych chorych dzików, przed uzyskaniem wyniku badania laboratoryjnego w kierunku ASF,
- 4) wszystkie tusze wraz ze wszystkimi częściami ciała, w tym sierścią i skórą, dzików odstrzelonych w ramach polowania, przed uzyskaniem wyniku badania laboratoryjnego w kierunku ASF,
- 5) wszystkie tusze wraz ze wszystkimi częściami ciała, w tym sierścią i skórą, dzików odstrzelonych w ramach odstrzału sanitarnego przed uzyskaniem wyniku badania laboratoryjnego w kierunku ASF albo niezagospodarowanych przez myśliwych pomimo uzyskania ujemnego wyniku tego badania

– na obszarze objętym ograniczeniami I–III są kwalifikowane jako materiał kategorii 1 i podlegają usunięciu i przetworzeniu zgodnie z art. 12 rozporządzenia nr 1069/2009. W przypadku znalezionych zwłok dzików dopuszcza się zastosowanie odstępstw przewidzianych w art. 19 ust. 1 lit. b i c rozporządzenia nr 1069/2009.

8. Patrochy oraz tusze wraz ze wszystkimi częściami ciała dzików odstrzelonych w ramach polowania, z wyjątkiem treści przewodu pokarmowego, które nie zostaną zagospodarowane przez myśliwych po uzyskaniu ujemnych wyników badania laboratoryjnego w kierunku ASF, na obszarze objętym ograniczeniami I–III są kwalifikowane jako materiał kategorii 3 i podlegają usunięciu i przetworzeniu zgodnie z art. 14 rozporządzenia nr 1069/2009. Treść przewodu pokarmowego stanowi materiał kategorii 2 i podlega usunięciu i przetworzeniu zgodnie z art. 13 ww. rozporządzenia.

9. Dzierżawcy, zarządcy obwodów łowieckich i dyrektorzy parków narodowych okresowo, nie rzadziej niż raz na kwartał, sprawdzają rzetelność dokumentowania przez myśliwych wykonywania polowań na dziki na obszarze objętym ograniczeniami I–III z uwzględnieniem pozyskania:

- 1) dorosłych samic dzików (powyżej 24. miesiąca życia),

- 2) przelatków dzika, osobno samic i samców,
- 3) dorosłych samców,
- 4) warchlaków

– oraz niezwłocznie informują powiatowego lekarza weterynarii o ujawnionych w tym zakresie nieprawidłowościach.

10. Powiatowy lekarz weterynarii weryfikuje, nie rzadziej niż raz na kwartał, liczbę dzików pozyskanych w ramach polowania, zgłoszonych przez myśliwych, z rzeczywistą liczbą tusz tych zwierząt znajdujących się w punktach skupu dziczyzny i innych miejscach ich czasowego przetrzymywania.

11. Powiatowy lekarz weterynarii prowadzi osobne zestawienia pozyskania tusz samic przelatek oraz dorosłych samic dzików na obszarze objętym ograniczeniami I obejmującym terytorium do 50 km od obszaru objętego ograniczeniami II lub III, na których występują ogniska ASF u dzików.

12. Powiatowy lekarz weterynarii prowadzi dokumentację pozwalającą na ustalenie daty upływu 12 miesięcy od dnia ustanowienia obszaru objętego ograniczeniami II. Ustanowienie obszaru objętego ograniczeniami III nie wpływa na ustalenie daty upływu 12 miesięcy od dnia ustanowienia obszaru objętego ograniczeniami II, na którym wystąpiło ognisko ASF u dzików.

3.2.5.11. Obszar wolny

Z wyjątkiem odstrzału sanitarnego za odstrzelone dziki inne niż dorosłe samice dzika, dostarczone do punktu skupu lub zakładu obróbki dziczyzny, lub innego zakładu nadzorowanego przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w którym mogą być przechowywane tusze lub skóry dzików, powiatowy lekarz weterynarii wypłaca dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego, lub dyrektorowi parku narodowego kwotę 350 zł brutto.

Powyższa kwota obejmuje w szczególności zryczałtowane koszty:

- 1) polowania i bioasekuracji myśliwego podczas polowania, obejmujące transport tuszy dzika w szczelnym pojemniku, dezynfekcji obuwia, ubioru oraz używanego sprzętu przy opuszczaniu łowiska;
- 2) pobierania próbek do badań laboratoryjnych w kierunku ASF od dzików wykazujących objawy chorobowe przed odstrzałem;
- 3) unieszkodliwienia tusz dzików, o których mowa w ppkt 2, wraz ze wszystkimi częściami ciała odstrzelonych dzików, w tym transportu do przedsiębiorstwa lub zakładu zatwierdzonego zgodnie z art. 24 rozporządzenia nr 1069/2009.

Inspekcja Weterynaryjna finansuje poniesione koszty unieszkodliwienia tusz dzików odstrzelonych w ramach odstrzału sanitarnego wraz ze wszystkimi częściami ciała tych dzików,

w tym sierści i skóry, które nie zostaną zagospodarowane przez myśliwych, z wyjątkiem kosztów utylizacji patrochów, których uśredniony koszt, w wysokości 23 zł brutto, został przewidziany w ryczałcie za wykonanie odstrzału sanitarnego dzików, o którym mowa w przepisach o ochronie zdrowia zwierząt.

Koszty obejmują również transport do przedsiębiorstwa lub zakładu zatwierdzonego zgodnie z art. 24 rozporządzenia nr 1069/2009.

Niewyopatroszone tusze wraz ze wszystkimi częściami ciała dzików odstrzelonych w ramach odstrzału sanitarnego na obszarze wolnym, które nie zostaną zagospodarowane przez myśliwych, są kwalifikowane jako materiał kategorii 2 i podlegają usunięciu i przetworzeniu zgodnie z art. 13 ww. rozporządzenia.

Zwłoki lub tusze dzików wraz ze wszystkimi częściami ciała, o których mowa w ust. 3.2.5.10 pkt 7 ppkt 1 i 2, są kwalifikowane na obszarze wolnym jako materiał kategorii 1 i podlegają usunięciu i przetworzeniu zgodnie z art. 12 rozporządzenia nr 1069/2009. W przypadku znalezionych zwłok dzików dopuszcza się zastosowanie odstępstw przewidzianych w art. 19 ust. 1 lit. b i c rozporządzenia nr 1069/2009.

Każdą tuszę dzika odstrzelonego w przypadku ubiegania się o zwrot w postaci ryczałtu kosztów pozyskiwania dzików w ramach odstrzału sanitarnego albo zwrot w postaci ryczałtu kosztów pozyskiwania dzików odstrzelonych w ramach polowania, z wyjątkiem dorosłych samic dzików (powyżej 24. miesiąca życia), znakuje się znakiem zawierającym:

- 1) kod województwa;
- 2) kod powiatu;
- 3) kolejny numer;
- 4) numer obwodu łowieckiego – jeżeli to możliwe.

3.2.5.12. Dzierżawcy, zarządcy obwodów łowieckich i dyrektorzy parków narodowych, nie rzadziej niż raz na kwartał, sprawdzają rzetelność dokumentowania przez myśliwych wykonywania polowań na obszarze wolnym z uwzględnieniem pozyskania:

- 1) dorosłych samic dzików (powyżej 24. miesiąca życia),
- 2) przelatków dzika, osobno samic i samców,
- 3) dorosłych samców,
- 4) warchlaków

– oraz niezwłocznie informują powiatowego lekarza weterynarii o ujawnionych w tym zakresie nieprawidłowościach.

Powiatowy lekarz weterynarii weryfikuje, nie rzadziej niż raz na kwartał, liczbę samic przelatków dzika pozyskanych w ramach polowań zgłoszonych przez myśliwych z rzeczywistą

liczbą tusz tych zwierząt znajdujących się w punktach skupu dziczyzny i innych miejscach ich czasowego przetrzymywania.

Powiatowy lekarz weterynarii prowadzi osobne zestawienia pozyskania tusz samic przelatek oraz dorosłych samic dzików na obszarze wolnym obejmującym terytorium do 50 km od obszaru objętego ograniczeniami II lub III, na których występują ogniska ASF u dzików.

3.2.5.13. Na obszarze wolnym próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF są pobierane przez powiatowego lekarza weterynarii w następujących przypadkach:

- 1) od świń – po otrzymaniu zawiadomienia o podejrzeniu wystąpienia ASF w gospodarstwie zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt; w celu potwierdzenia lub wykluczenia wystąpienia ASF w gospodarstwie próbki do badań laboratoryjnych pobiera się na zasadach określonych w art. 3 ust. 2 rozporządzenia 2020/687;
- 2) od każdego znalezionego martwego dzika, w tym ze zwłok dzików ulegających autolizie oraz dzików zabitych w wypadkach komunikacyjnych, i z każdego odstrzelonego dzika wykazującego objawy chorobowe wskazujące na możliwość zakażenia wirusem ASF.

W przypadku podejrzenia wystąpienia ASF w gospodarstwie zastosowanie mają przepisy określone w rozporządzeniu 2020/687 oraz § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. poz. 754).

3.2.5.14. Wojewódzki lekarz weterynarii prowadzi dokumentację pozwalającą na każdorazowe ustalenie terenu o szerokości 50 km graniczącego z obszarem objętym ograniczeniami II lub III, na których występują ogniska ASF u dzików. W skład tego obszaru wchodzi również gminy, których minimum 51% terytorium jest położone w pasie 50 km. Samice przelatki dzików pozyskane na obszarze wolnym stanowiącym część 50 km tego terenu muszą być odnotowywane osobno.

3.2.6. Rodzaj próbek pobieranych do badań laboratoryjnych w kierunku ASF, przesyłanie próbek do badań laboratoryjnych w kierunku ASF oraz wykonywanie badań laboratoryjnych

Zasady przeprowadzania badań laboratoryjnych w kierunku ASF są określone w art. 3 ust. 2 rozporządzenia 2020/687.

Od żywych świń i odstrzelonych dzików do badania laboratoryjnego w kierunku ASF pobiera się próbki krwi, a od padłych lub poddanych ubojowi świń i znalezionych martwych dzików – narządy wewnętrzne, w szczególności: migdałki, węzły chłonne (żołądkowe, wątrobowe, podżuchwowe, zagardłowe), śledzionę, nerki, tkankę płucną, szpik kostny lub – jeżeli to możliwe – krew. W przypadku zwłok dzików ulegających autolizie do badania laboratoryjnego w kierunku ASF pobiera się kość długą lub mostek.

Próbki pobrane od żywych, padłych lub poddanych ubojowi świń bada się metodą PCR, a gdy wynik badania laboratoryjnego przeprowadzonego metodą PCR jest dodatni, przeprowadza się również badanie metodą ELISA. W przypadku gdy podejrzewa się, że w stadzie są świny chronicznie zakażone wirusem ASF, próbki bada się metodą ELISA.

Próbki pobrane od świń:

- 1) w ognisku ASF – wyznaczonym zgodnie z § 4 ust. 1,
- 2) w gospodarstwach kontaktowych – zgodnie z § 6 ust. 2,
- 3) zgodnie z § 10 ust. 1 pkt 2 i § 12 ust. 4 pkt 2

– rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń bada się metodą PCR oraz metodą ELISA.

Na obszarze objętym ograniczeniami II i III próbki pobrane od martwych lub odstrzelonych dzików bada się metodą PCR oraz – jeżeli jest możliwe pobranie próbek krwi – metodą ELISA.

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej położonym poza obszarem objętym ograniczeniami II i III martwe oraz odstrzelone dziki bada się metodą PCR.

Próbki pobrane od dzików odłowionych na obszarze objętym ograniczeniami II i III bada się metodą PCR oraz metodą ELISA. Próbki pobrane od dzików odłowionych poza obszarem objętym ograniczeniami II i III bada się metodą PCR.

W przypadku podejrzenia uzyskania fałszywie dodatniego lub uzyskania wątpliwego wyniku badania metodą ELISA przeprowadza się badanie serologiczne potwierdzające metodą IB lub IPT.

Wszystkie badania laboratoryjne w kierunku ASF przeprowadzane w ramach programu są wykonywane w laboratoriach wyznaczonych przez Głównego Lekarza Weterynarii zgodnie z art. 25 ust. 3 i 5 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2629, z późn. zm.).

Powiatowy lekarz weterynarii może sfinansować koszty dodatkowej pracy wykonywanej w soboty lub dni ustawowo wolne od pracy, w tym oględzin tusz dzików w punktach przechowywania tusz dzików odstrzelonych na obszarze objętym ograniczeniami I–III, a także pobierania, przygotowania oraz wysyłki próbek do badań laboratoryjnych w kierunku ASF przez pracowników Inspekcji Weterynaryjnej w wysokości 50 zł brutto za godzinę. Kwota ta pokrywa koszty wykonania czynności, o których mowa powyżej, poza godzinami pracy w soboty lub dni ustawowo wolne od pracy w wymiarze nie większym niż 6 godzin dziennie. Zwrot kosztów dojazdu do miejsca wykonywania czynności jest pokrywany z budżetu państwa według przepisów odrębnych.

Wojewódzki lekarz weterynarii może sfinansować koszty dodatkowej pracy związanej z badaniem laboratoryjnym próbek w kierunku ASF, wykonywanej przez pracowników zakładów

higieny weterynaryjnej w soboty lub dni ustawowo wolne od pracy, w wysokości 50 zł brutto za godzinę w wymiarze nie większym niż 6 godzin dziennie.

3.2.7. Inne działania podejmowane w związku z zagrożeniem wystąpienia lub wystąpieniem ASF u dzików

1. Po stwierdzeniu ASF u dzika powiatowy lekarz weterynarii zarządza środki zwalczania ASF określone w rozporządzeniu 2020/687 oraz w przepisach o zwalczaniu afrykańskiego pomoru świń wydanych na podstawie art. 47 ust. 1, art. 48a ust. 3 i art. 61 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

2. Powiatowy lekarz weterynarii w gospodarstwach położonych w wyznaczonym obszarze o promieniu 10 km wokół stwierdzonego ogniska ASF u dzika może:

- 1) przeprowadzić badanie kliniczne świń;
- 2) dokonać indywidualnego oznakowania świń;
- 3) pobrać od świń próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF;
- 4) zastosować nakazy i zakazy zgodnie z art. 44 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

3. W przypadku zagrożenia wystąpienia lub wystąpienia ASF u dzików powiatowy lekarz weterynarii lub wojewoda może:

- 1) zarządzić zorganizowane poszukiwanie padłych dzików;
- 2) po wykonaniu analizy ryzyka zarządzić odstrzał sanitarny dzików;
- 3) nakazać odłów dzików w celu ich uśmiercenia.

3.3. Wzmocnienie środków bioasekuracji na drogowych przejściach granicznych z Federacją Rosyjską, Białorusią i Ukrainą

Na drogowych przejściach granicznych z Federacją Rosyjską, Białorusią i Ukrainą podejmuje się następujące środki bioasekuracji:

- 1) jeżeli jest to konieczne – wyłożenie mat dezynfekcyjnych, a także stałe utrzymywanie tych mat w stanie zapewniającym skuteczne działanie środka dezynfekcyjnego lub zastosowanie innych urządzeń do dezynfekcji pojazdów;
- 2) kontrolę pustych środków transportu przeznaczonych do przewozu zwierząt zgodnie z art. 44 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031,

rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych) (Dz. Urz. UE L 95 z 07.04.2017, str. 1, z późn. zm.) – w każdym przypadku, gdy są powody uważać, że ich wprowadzenie na terytorium Unii Europejskiej może wiązać się z ryzykiem dla zdrowia ludzi lub zwierząt.

3.4. Przeprowadzenie przez Inspekcję Weterynaryjną kampanii informacyjnej

1. W ramach realizacji programu publikuje się ulotki:

- 1) dla rolników i podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz – zawierające informacje o:
 - a) ASF i jego objawach,
 - b) sposobie rozprzestrzeniania się ASF,
 - c) postępowaniu posiadacza zwierząt w przypadku podejrzenia wystąpienia lub wystąpienia ASF,
 - d) przysługujących odszkodowaniach za świnie poddane ubojowi, zabite lub padłe w wyniku zastosowania zabiegów nakazanych przez organy Inspekcji Weterynaryjnej,
 - e) zasadach bioasekuracji,
 - f) zakazie karmienia świń odpadami gastronomicznymi,
 - g) unieszkodliwianiu zwłok świń oraz zasadach przeprowadzania oczyszczania i odkażania w gospodarstwach;
- 2) dla myśliwych – zawierające informacje o:
 - a) ASF i jego objawach,
 - b) sposobie postępowania myśliwego z tuzą dzika po polowaniu lub odstrzale sanitarnym, w tym o sposobie pobierania próbek do badań laboratoryjnych w kierunku ASF od odstrzelonych dzików niewykazujących żadnych objawów chorobowych,
 - c) zabezpieczeniu środków transportu przeznaczonych do transportu odstrzelonych dzików w sposób minimalizujący ryzyko rozprzestrzenienia się wirusa ASF,
 - d) wymaganiach bioasekuracji, jakie powinny być przestrzegane podczas polowania lub odstrzału sanitarnego oraz przy wykonywaniu czynności związanych z zagospodarowaniem zwierzęcia łownego z gatunku dzik,
 - e) zasadach wdrażania zakazu całorocznego dokarmiania dzików.

Dystrybucja ulotek odbywa się za pośrednictwem organów Inspekcji Weterynaryjnej. Ulotki dystrybuuje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podczas wykonywanych kontroli

podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz oraz kontroli posiadaczy świń (w ramach m.in. wizyt w stadach, w których są utrzymywane świny). Dodatkowo ulotki dystrybuuje się wśród myśliwych, w kołach łowieckich, wśród sołtysów, wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast. Informacje o istniejącym zagrożeniu są przekazywane również przez media w postaci m.in. audycji informacyjnych, w których przekazuje się informacje na temat ASF oraz ewentualnych dróg rozprzestrzeniania ASF, a także informacje o postępowaniu w przypadku podejrzenia wystąpienia lub wystąpienia ASF, bioasekuracji w gospodarstwie, zakazie karmienia świń odpadami gastronomicznymi, właściwym zagospodarowaniu zwłok świń oraz postępowaniu z tuszami odstrzelonych dzików i zasadach polowań oraz odstrzału sanitarnego.

2. W ramach programu Inspekcja Weterynaryjna przeprowadza akcję informacyjną dla:

- 1) podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz oraz z transportem świń, a także dla rolników i myśliwych oraz innych służb i inspekcji;
- 2) podmiotów świadczących usługi z zakresu przewozu osób, w tym operatorów portów lotniczych i portów morskich, oraz dla operatorów biur podróży i podmiotów świadczących usługi pocztowe i kurierskie.

Celem kampanii informacyjnej jest przekazanie wiedzy o ASF. Tematyka kampanii informacyjnej obejmuje informacje dotyczące m.in.: objawów ASF, zgłaszania podejrzeń wystąpienia ASF, postępowania po zgłoszeniu podejrzenia wystąpienia ASF, zasad wypłacania odszkodowań, zasad bioasekuracji w gospodarstwie oraz zasad postępowania myśliwego biorącego udział w polowaniu, mających na celu zapobieżenie rozprzestrzenianiu się wirusa ASF, zakazu karmienia świń odpadami gastronomicznymi i właściwego zagospodarowania zwłok padłych świń oraz zasad wwożenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej żywności zawierającej produkty pochodzenia zwierzęcego.

Kampanię informacyjną realizuje się w szczególności przez:

- 1) kolportowanie informacji o zagrożeniach i drogach przenoszenia się wirusa ASF;
- 2) współpracę z mediami w zakresie tematyki związanej z ASF;
- 3) publikowanie informacji na stronach internetowych Inspekcji Weterynaryjnej w zakresie tematyki związanej z ASF.

3.5. Odstrzał sanitarny dzików

1. Zgodnie z art. 45 ust. 1 pkt 8 i art. 46 ust. 3 pkt 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt powiatowy lekarz weterynarii albo

wojewoda może nakazać dzierżawcom lub zarządcom obwodów łowieckich wykonanie odstrzału sanitarnego dzików.

Zgodnie z art. 47a ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916, z późn. zm.), lub ich otulinach w rozumieniu tej ustawy powiatowy lekarz weterynarii albo wojewoda nakazuje Polskiemu Związkowi Łowieckiemu wykonanie odstrzału sanitarnego dzików.

2. Wysokość stawek wypłacanych za dzika odstrzelonego w ramach odstrzału sanitarnego jest określona w przepisach wydanych na podstawie art. 47a ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

3. Dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego, na wniosek zainteresowanego podmiotu, dopuszcza do wykonania odstrzału sanitarnego dzików każdego myśliwego będącego członkiem koła łowieckiego.

4. Dzierżawcy, zarządcy obwodów łowieckich i dyrektorzy parków narodowych okresowo, nie rzadziej niż raz na kwartał, sprawdzają rzetelność dokumentowania przez myśliwych wykonywania odstrzału sanitarnego na obszarze objętym ograniczeniami I–III i na obszarze wolnym oraz niezwłocznie informują powiatowego lekarza weterynarii o ujawnionych w tym zakresie nieprawidłowościach.

5. Powiatowy lekarz weterynarii weryfikuje, nie rzadziej niż raz na kwartał, liczbę dzików odstrzelonych w ramach odstrzału sanitarnego, zgłaszanych przez myśliwych, z liczbą tusz tych zwierząt znajdujących się w punktach skupu dziczyzny i innych miejscach ich czasowego przetrzymywania na obszarze objętym ograniczeniami I–III i na obszarze wolnym, w szczególności z dokumentacją wejść do łowiska i wyjść z łowiska oraz dokumentacją dotyczącą obrotu tuszami dzików prowadzonego przez zarządcę lub dzierżawcę obwodu łowieckiego, a także – jeżeli to możliwe – z badaniami tych tusz na włóśnie i dokumentacją dotyczącą ich unieszkodliwienia.

3.6. Zgłaszanie znalezienia zwłok padłych dzików

1. Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej myśliwi, pracownicy parków narodowych oraz pracownicy Służby Leśnej mogą samodzielnie prowadzić poszukiwanie padłych dzików. W przypadku zgłoszenia organom Inspekcji Weterynaryjnej znalezienia zwłok dzika innych niż dzika zabitego w wypadku komunikacyjnym, od którego jest możliwe pobranie próbek do badań laboratoryjnych, powiatowy lekarz weterynarii wypłaca dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego, lub dyrektorowi parku narodowego, lub zarządcy lasów miejskich kwotę 200 zł brutto.

Osoba dokonująca zgłoszenia osobiście wskazuje miejsce, w którym znajdują się zwłoki dzika, lub przekazuje informacje umożliwiające odnalezienie tych zwłok.

2. Wypłata środków wskazanych w pkt 1 nie przysługuje w przypadku zgłoszenia organom Inspekcji Weterynaryjnej znalezienia zwłok dzika w ramach zorganizowanych poszukiwań zwłok dzików opisanych w ust. 3.10.

3.7. Bezpieczne usuwanie zwłok padłych dzików

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zwłoki padłych dzików muszą być bezpiecznie usuwane.

1. Na obszarze objętym ograniczeniami I–III powiatowy lekarz weterynarii może finansować bezpieczne usunięcie zwłok padłych dzików w przypadku zorganizowanych poszukiwań zwłok dzików opisanych w ust. 3.10. Finansowanie obejmuje koszty dojazdu na miejsce znalezienia zwłok dzika, załadunku, transportu do wskazanego miejsca i unieszkodliwienia tych zwłok zarówno w zakładzie zatwierdzonym zgodnie z art. 24 rozporządzenia nr 1069/2009, jak i w miejscu ich znalezienia.

2. Powiatowy lekarz weterynarii może finansować bezpieczne usunięcie zwłok padłych dzików na obszarze objętym ograniczeniami I–III oraz na obszarze wolnym, jeżeli zwłoki zostały znalezione na gruntach należących do osób fizycznych. Finansowanie obejmuje koszty dojazdu na miejsce znalezienia zwłok dzika, załadunku, transportu do wskazanego miejsca oraz unieszkodliwienia tych zwłok zarówno w zakładzie zatwierdzonym zgodnie z art. 24 rozporządzenia nr 1069/2009, jak i na miejscu ich znalezienia.

3. W przypadku nieznaalezienia zwłok padłych dzików na miejscu ich aktywnego poszukiwania podmiotowi świadczącemu usługi w zakresie unieszkodliwiania przysługuje dofinansowanie kosztów dojazdu.

4. Powiatowy lekarz weterynarii prowadzi osobną dokumentację pozwalającą na określenie liczby znalezionych i bezpiecznie usuniętych zwłok padłych dzików w przypadku ich znalezienia w promieniu do 50 km od potwierdzonego ogniska ASF u świń lub u dzików.

3.8. Zakaz dokarmiania dzików

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zakazuje się dokarmiania dzików.

3.9. Finansowanie odłowu dzików, ich uśmiercenia, transportu i unieszkodliwiania zwłok

1. Powiatowy lekarz weterynarii w przypadku wydania nakazu przeprowadzenia odłowu dzików, a następnie ich uśmiercenia oraz transportu zwłok i unieszkodliwienia zwłok uśmierconych dzików wypłaca wykonawcy tego nakazu kwotę w wysokości:

- 1) 800 zł brutto za dzika – w przypadku odłowu jednorazowo do 3 dzików;
- 2) 700 zł brutto za dzika – w przypadku odłowu jednorazowo powyżej 3 dzików.

2. Powiatowy lekarz weterynarii w przypadku wydania nakazu przeprowadzenia odłowu dzików, a następnie ich uśmiercenia oraz transportu zwłok i unieszkodliwienia zwłok uśmierconych dzików może dokonać zwrotu faktycznie poniesionych kosztów na budowę odłowni żywołownych.

3. Powiatowy lekarz weterynarii w przypadku wydania nakazu przeprowadzenia odłowu dzików, a następnie ich uśmiercenia oraz transportu zwłok i unieszkodliwienia zwłok uśmierconych dzików może dofinansować poniesienie kosztów obsługi i utrzymania w dobrym stanie technicznym odłowni żywołownych.

3.10. Dofinansowanie zorganizowanych poszukiwań padłych dzików

Powiatowy lekarz weterynarii w przypadku przeprowadzania akcji poszukiwania dzików organizowanych przez powiatowego lekarza weterynarii lub wojewódzkie centrum zarządzania kryzysowego może dofinansować te działania przez zapewnienie:

- 1) sprzętu i materiałów do właściwej bioasekuracji;
- 2) sprzętu i materiałów do pobierania próbek do badań laboratoryjnych w kierunku ASF;
- 3) wynagrodzenia dla osób wykonujących poszukiwania, w tym również pracowników Inspekcji Weterynaryjnej uczestniczących w tych akcjach, za czynności wykonane poza godzinami pracy;
- 4) posiłków i napojów oraz środków ochrony przeciw owadom dla osób uczestniczących w poszukiwaniach.

3.11. Finansowanie usług pomocnych przy zwalczaniu ASF, w tym wykorzystanie bezzałogowych statków powietrznych lub innych technik do ustalania miejsc bytowania dzików

Powiatowy lub wojewódzki lekarz weterynarii może finansować usługi w zakresie:

- 1) poszukiwania żywych lub padłych dzików przy pomocy urządzeń lub sprzętu, w tym bezzałogowych statków powietrznych zaopatrzonych w specjalistyczną aparaturę optyczną lub termowizyjną;
- 2) poszukiwania zwłok dzików przy pomocy specjalnie wyszkolonych zwierząt;
- 3) dokumentowania fotograficznego gospodarstw, w których są utrzymywane świnie, oraz ich otoczenia w ramach dochodzeń epizootycznych;
- 4) użycia fotonułek służących do liczenia i lokalizacji watah dzików na określonym terenie w celu zapobiegania ASF lub zwalczania ASF.

3.12. Zgłaszanie padłych lub odstrzelonych dzików za pośrednictwem systemów informatycznych

1. Każdy znaleziony padły lub odstrzelony, w tym sanitarnie, dzik powinien zostać, bez zbędnej zwłoki, zgłoszony przez myśliwego, pracownika parku narodowego lub Służby Leśnej do

powiatowego lekarza weterynarii za pośrednictwem systemu informatycznego przeznaczonego do tego celu, udostępnionego przez Inspekcję Weterynaryjną.

2. Zgłoszenie, o którym mowa powyżej, powinno zawierać co najmniej następujące informacje:

- 1) datę znalezienia padłego zwierzęcia lub odstrzału zwierzęcia;
- 2) obszar geograficzny, gdzie znaleziono martwe lub odstrzelone zwierzę;
- 3) czy zwierzę zostało znalezione padłe, czy zostało odstrzelone;
- 4) wiek i płeć zwierzęcia;
- 5) w przypadku odstrzału zwierzęcia – typ odstrzału (sanitarny, redukcyjny, inny) oraz informację na temat występowania objawów choroby przed odstrzałem;
- 6) w przypadku znalezienia martwego zwierzęcia – informację na temat stanu znalezionej tuszy.

3. Powiatowy lekarz weterynarii weryfikuje poprawność przekazywanych zgłoszeń.

4. W przypadku niezgłoszenia znalezienia padłego lub odstrzelonego, w tym sanitarnie, dzika do powiatowego lekarza weterynarii za pośrednictwem systemu informatycznego przeznaczonego do tego celu, udostępnionego przez Inspekcję Weterynaryjną, kwota przysługująca za znalezienie padłego dzika lub odstrzelonego dzika, przewidziana w obowiązujących przepisach prawa, ulega zmniejszeniu o 20%.

3.13. Zagospodarowanie tusz dzików odstrzelonych w ramach odstrzału sanitarnego

1. Tusze dzików, wraz ze wszystkimi częściami ciała, w tym sierścią i skórą, odstrzelonych w ramach odstrzału sanitarnego na obszarze objętym ograniczeniami I–III lub obszarze wolnym:

- 1) z dodatnim wynikiem badań laboratoryjnych w kierunku ASF,
- 2) przechowywanych w kontenerze chłodniczym razem z tuszą dzika, u którego stwierdzono dodatni wyniki badania laboratoryjnego w kierunku ASF,
- 3) przed uzyskaniem wyniku badania laboratoryjnego w kierunku ASF albo niezagospodarowanych przez myśliwych pomimo uzyskania ujemnego wyniku tego badania

– podlegają przetworzeniu lub unieszkodliwieniu w zakładach zatwierdzonych zgodnie z art. 24 rozporządzenia nr 1069/2009.

2. W przypadku odstrzału sanitarnego prowadzonego na obszarach objętych ograniczeniami I–III przetworzenia lub unieszkodliwienia, o których mowa powyżej, dokonuje się po pobraniu próbek do badań laboratoryjnych w kierunku ASF zgodnie z zasadami określonymi w programie.

4. Środki przewidziane programem

4.1. Podsumowanie środków przewidzianych programem

Działania podejmowane w związku z realizacją programu:

- 1) kontrola, nadzór;
- 2) badania;

- 3) inne, np. środki bioasekuracji, kampania informacyjna, szkolenia, ubój lub zabicie świń, odstrzał sanitarny, polowanie na dorosłe samice dzika i odstrzał selektywny dorosłych samic dzika.

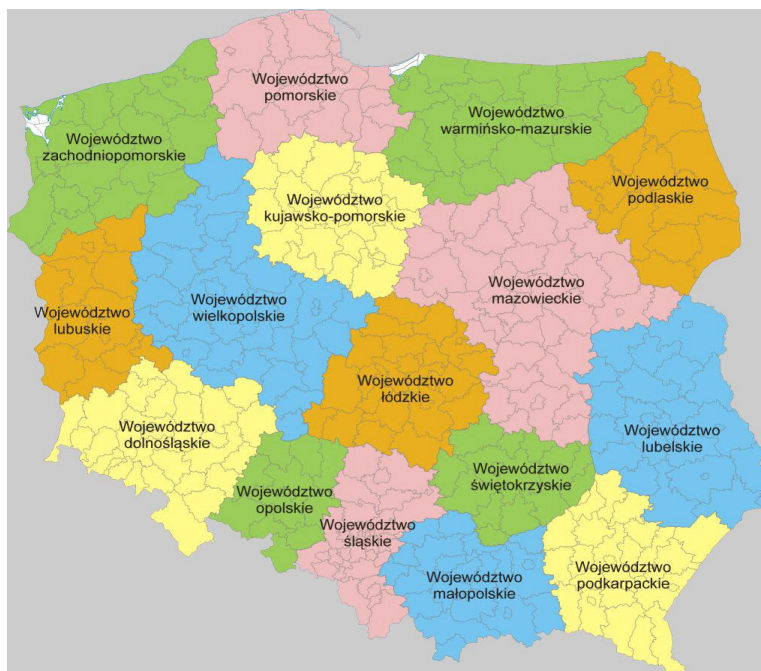
4.2. Władza centralna odpowiedzialna za nadzór i koordynację realizowanego programu

Zgodnie z art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację programu. W przypadku programu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej Główny Lekarz Weterynarii informuje Komisję Europejską o postępach w realizacji programu zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2020/2002 z dnia 7 grudnia 2020 r. ustanawiającym zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w odniesieniu do powiadamiania unijnego i sprawozdawczości unijnej w zakresie chorób umieszczonych w wykazie, formatów i procedur dotyczących przedkładania unijnych programów nadzoru i programów likwidacji choroby i sprawozdawczości w ich zakresie oraz wnioskowania o uznanie statusu obszaru wolnego od choroby, a także komputerowego systemu informacyjnego (Dz. Urz. UE L 412 z 08.12.2020, str. 1, z późn. zm.).

4.3. Opis i określenie obszarów geograficznych i administracyjnych, na których program będzie realizowany

Program wprowadza się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Mapa 1. Podział administracyjny Rzeczypospolitej Polskiej

4.4. Opis środków przewidzianych w programie

4.4.1. Powiadomienie o podejrzeniu wystąpienia ASF

Obowiązek powiadamiania o wystąpieniu podejrzenia afrykańskiego pomoru świń w państwach Unii Europejskiej wynika z art. 18 rozporządzenia 2016/429. Zgodnie z ww. artykułem państwa członkowskie zapewniają, by podmioty oraz inne odpowiednie osoby fizyczne lub prawne niezwłocznie powiadamiały właściwy organ, jeżeli istnieją jakiegokolwiek powody, by podejrzewać występowanie u zwierząt choroby umieszczonej w wykazie, o której mowa w art. 9 ust. 1 lit. a, lub jeżeli występowanie takiej choroby zostało u zwierząt wykryte.

Zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt w przypadku podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt posiadacz zwierząt jest obowiązany do niezwłocznego zgłoszenia podejrzenia wystąpienia ASF. Obowiązek ten realizują również osoby mające kontakt ze zwierzętami, w szczególności przy wykonywaniu obowiązków służbowych lub zawodowych, z tym że lekarz weterynarii wezwany do zwierzęcia, w przypadku gdy podejrzewa wystąpienie choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania, informuje posiadacza zwierzęcia o obowiązkach określonych w art. 42 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt i nadzoruje ich wykonanie do czasu przybycia powiatowego lekarza weterynarii lub osoby przez niego upoważnionej. Zgłoszenia dokonuje się do powiatowego lekarza weterynarii bezpośrednio albo za pośrednictwem najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej lub wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Dodatkowo posiadacz świni informuje urzędowego lekarza weterynarii o każdym przypadku padnięcia świni w gospodarstwie na obszarze objętym ograniczeniami I–III zgodnie z § 16 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 sierpnia 2021 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń.

4.4.2. Zwierzęta i populacja zwierząt objęte programem

Liczbę siedzib stad oraz pogłowie świń z podziałem na województwa przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Liczba siedzib stad oraz pogłowie świń z podziałem na województwa

Województwo	Liczba siedzib stad świń	Liczba świń
dolnośląskie	1026	163 002
kujawsko-pomorskie	8933	1 096 113
lubelskie	4726	437 867
lubuskie	417	190 663

łódzkie	7634	1 023 663
małopolskie	3681	133 479
mazowieckie	5454	1 329 544
opolskie	3108	426 035
podkarpackie	3641	122 174
podlaskie	1814	337 882
pomorskie	3418	651 315
śląskie	2476	239 038
świętokrzyskie	2982	226 762
warmińsko-mazurskie	1658	603 021
wielkopolskie	18 359	2 514 228
zachodniopomorskie	829	729 178
Suma	70 156	10 223 964

Źródło: Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – stan na 31.12.2021 r.

Zgodnie z danymi Polskiego Związku Łowieckiego oraz Dyrekcji Generalnej Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe szacunkowa liczebność populacji dzików na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wynosiła na dzień 10 marca 2021 r. około 61,7 tys. sztuk, natomiast liczba dzików odstrzelonych w sezonie łowieckim 2020/2021 wynosiła około 367, 8 tys. sztuk.

Szacunkową liczbę dzików w poszczególnych województwach przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Liczba dzików w poszczególnych województwach

Województwo	Pogłowie dzików
dolnośląskie	9865
kujawsko-pomorskie	2646
lubelskie	1474
lubuskie	3311
łódzkie	2161
małopolskie	1981
mazowieckie	3556
opolskie	1616
podkarpackie	1799
podlaskie	1403
pomorskie	5684
śląskie	1960

świętokrzyskie	1751
warmińsko-mazurskie	2926
wielkopolskie	7391
zachodniopomorskie	12 230
Suma	61 754

Źródło: Polski Związek Łowiecki – dane z 15.02.2022 r.

Liczbę dzików pozyskanych w sezonie łowieckim 2020/2021 w poszczególnych województwach przedstawia tabela 3.

Tabela 3. Liczba dzików pozyskanych w sezonie łowieckim 2020/2021 w poszczególnych województwach

Województwo	Liczba dzików pozyskanych w sezonie łowieckim 2020/2021 (w sztukach)
dolnośląskie	36 115
kujawsko-pomorskie	21 209
lubelskie	9591
lubuskie	31 568
łódzkie	15 678
małopolskie	13 343
mazowieckie	19 646
opolskie	14 057
podkarpackie	11 914
podlaskie	7535
pomorskie	30 487
śląskie	14 699
świętokrzyskie	7019
warmińsko-mazurskie	19 914
wielkopolskie	42 516
zachodniopomorskie	72 518
Suma	367 809

Źródło: Polski Związek Łowiecki – dane z 06.05.2021 r. Liczba obejmuje dane z polowania oraz odstrzału sanitarnego wykonanych przez PZŁ oraz LP.

4.4.3. Identyfikacja i rejestracja zwierząt oraz gospodarstw

Podstawa prawna identyfikacji i rejestracji zwierząt oraz gospodarstw:

- 1) ustawa z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. poz. 2727, z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2022 r. poz. 2001, z późn. zm.);

- 3) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2022 r. w sprawie wzorów środków identyfikacji dla bydła, owiec i kóz, świń, jeleniowatych, wielbłądowatych i koniowatych oraz szczegółowej specyfikacji technicznej tych środków (Dz. U. z 2023 r. poz. 22);
- 4) rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/520 z dnia 24 marca 2021 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w odniesieniu do identyfikowalności niektórych utrzymywanych zwierząt lądowych (Dz. Urz. UE L 104 z 25.03.2021, str. 39, z późn. zm.).

Numerem identyfikacyjnym świni jest numer siedziby stada, w której zwierzę się urodziło, albo innej siedziby stada, w której zwierzę przebywało powyżej 30 dni. W dokumentacji dotyczącej świń, np. w świadectwie zdrowia, wpisuje się numer ostatniej siedziby stada, w której świnia przebywała powyżej 30 dni i została w tej siedzibie stada oznakowana.

Posiadacz świń urodzonych w danej siedzibie stada jest obowiązany oznakować zwierzę numerem identyfikacyjnym zgodnym z numerem siedziby stada, w której świnia się urodziła, przez zastosowanie zatwierdzonego środka identyfikacji oraz zgłosić urodzenie oznakowanych świń kierownikowi biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w terminie 37 dni od dnia ich urodzenia. Świnie muszą zostać oznakowane przed opuszczeniem siedziby stada, w której się urodziły.

W przypadku gdy świnia została przemieszczona do siedziby stada innej niż siedziba stada, w której się urodziła, i przebywa w tej siedzibie stada dłużej niż 30 dni, posiadacz świni niezwłocznie, jednak nie później niż przed opuszczeniem przez tę świnie tej siedziby stada, dodatkowo oznakowuje tę świnie numerem identyfikacyjnym zgodnym z numerem siedziby stada, w której ta świnia przebywa dłużej niż 30 dni.

Zgodnie z art. 30 ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt w przypadku zagrożenia wystąpieniem lub wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania i określenia obszaru zapowietrzonego, obszaru zagrożonego lub innego obszaru objętego ograniczeniami, ustanowionego zgodnie z przepisami rozporządzenia 2016/429 oraz przepisami Unii Europejskiej wydanymi na podstawie rozporządzenia 2016/429, informacje o zdarzeniach dotyczących świń, z wyłączeniem urodzenia, zgłasza się do komputerowej bazy danych w terminie 2 dni od dnia wystąpienia danego zdarzenia.

Zgodnie z art. 8 ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt koszty związane z oznakowaniem środkiem identyfikacji świni ponosi posiadacz.

Dodatkowo świni objęte oceną wartości użytkowej i hodowlanej zwierząt, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 10 grudnia 2020 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt

gospodarskich (Dz. U. z 2021 r. poz. 36), są oznakowane w sposób umożliwiający ich identyfikację. Sposób oznakowania i identyfikacji świń, w tym do celów hodowlanych świń, określa związek hodowców lub inny podmiot upoważniony przez ministra właściwego do spraw rolnictwa do prowadzenia oceny wartości użytkowej. Świnie do celów hodowlanych znakuje się trwale i indywidualnie, używając kolczyków, identyfikatorów elektronicznych i znaków identyfikacyjnych lub stosując tatuaż.

4.4.4. Kwalifikacja zwierząt i stad

Kwalifikacja zwierząt i stad została opisana w ust. 3.2.

4.4.5. Zasady przemieszczania zwierząt

Warunki przemieszczania świń z obszaru objętego ograniczeniami I–III określają przepisy rozporządzenia 2021/605.

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej został wprowadzony obowiązek zaopatrywania przemieszczanych świń w świadectwo zdrowia wystawione przez urzędowego lekarza weterynarii na podstawie badania klinicznego świń przeprowadzonego nie wcześniej niż 24 godziny przed przemieszczeniem tych świń.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 5 lit. b i h ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej nadzór nad wprowadzaniem na rynek zwierząt oraz przemieszczaniem zwierząt należy do zadań Inspekcji Weterynaryjnej. W ramach Inspekcji Weterynaryjnej, stosownie do art. 15 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, zadania te są wykonywane przez powiatowego lekarza weterynarii.

4.4.6. Zastosowane badania i plany pobierania

Zastosowane badania i plany pobierania próbek do badań zostały opisane w ust. 3.2.

4.4.7. Zastosowanie szczepionki i plany szczepień

Nie dotyczy.

4.4.8. Informacje i ocena dotycząca środków bezpieczeństwa biologicznego (zarządzanie i infrastruktura)

Wymogi bioasekuracji mające zastosowanie do stad świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są określone w następujących przepisach unijnych i krajowych:

- 1) rozporządzeniu 2021/605;
- 2) rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 sierpnia 2021 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń.

Wymogi bezpieczeństwa biologicznego mające zastosowanie do terenów łowieckich i obiektów obsługi dzików są określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 stycznia 2020 r. w sprawie zasad bioasekuracji, jakie powinny być przestrzegane podczas polowania lub odstrzału sanitarnego oraz przy wykonywaniu czynności związanych z zagospodarowaniem zwierzęcia łownego z gatunku dzik.

4.4.9. Środki podejmowane w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania laboratoryjnego w kierunku ASF

Środki zwalczania ASF w przypadku urzędowego potwierdzenia wystąpienia ASF u świń są określone w części II w rozdziale I w sekcji 2, w rozdziale II oraz w rozdziale III rozporządzenia 2020/687, natomiast w przypadku urzędowego potwierdzenia wystąpienia ASF u dzików – w części II w rozdziale IV rozporządzenia 2020/687.

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń w przypadku stwierdzenia ASF w gospodarstwie powiatowy lekarz weterynarii wyznacza je jako ognisko ASF. Działania podejmowane po wyznaczeniu ogniska ASF są określone w § 4 i § 6–10 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń.

Działania podejmowane w przypadku wystąpienia ASF u dzików są określone w § 18 rozporządzenia Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń oraz opisane w ust. 3.2.7.

4.4.10. System odszkodowań dla posiadaczy świń poddanych ubojowi lub zabitych

Odszkodowania wypłaca się zgodnie z art. 49 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

4.4.11. Kontrola wdrażania programu i sprawozdawczość

Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację programu na podstawie art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

W przypadku programu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej Główny Lekarz Weterynarii informuje Komisję Europejską o postępach w realizacji programu zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2020/2002 z dnia 7 grudnia 2020 r. ustanawiającym zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w odniesieniu do powiadamiania unijnego i sprawozdawczości unijnej w zakresie chorób umieszczonych w wykazie, formatów i procedur dotyczących przedkładania unijnych programów nadzoru i programów likwidacji choroby i sprawozdawczości w ich zakresie oraz wnioskowania o uznanie statusu obszaru wolnego od choroby, a także komputerowego systemu informacyjnego.

Bezpośredni nadzór nad realizacją programu w powiecie pełni powiatowy lekarz weterynarii. Działania powiatowego lekarza weterynarii na terenie województw są nadzorowane i koordynowane przez właściwego wojewódzkiego lekarza weterynarii. Główny Lekarz Weterynarii wyznacza kierunki działań i koordynuje realizację programu na poziomie krajowym.

4.4.12. Środki stosowane u dzików

Na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obowiązuje zakaz dokarmiania dzików.

Zgodnie z dokumentem „Strategiczne podejście do zarządzania afrykańskim pomorem świń w UE” ilość paszy dozwolonej do nęcenia w nęcisku na $\text{km}^2/\text{miesiąc}$ nie może przekraczać $10 \text{ kg}/\text{km}^2/\text{miesiąc}$.

5. Korzyści wynikające z realizacji programu

Przeprowadzenie działań objętych programem przyczyni się do ochrony terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz terytorium Unii Europejskiej przed niekontrolowanym rozprzestrzenianiem się wirusa ASF. Odpowiednio wczesne wykrycie zakażenia wirusem ASF pozwoli na podjęcie adekwatnych działań zapobiegających jego rozprzestrzenianiu się, a tym samym – ograniczenie strat ekonomicznych z tego tytułu.

Oczekuje się, że zastosowanie środków określonych w programie ograniczy liczbę ognisk ASF stwierdzanych u świń oraz u dzików. Zmniejszenie populacji dzików spowolni rozprzestrzenianie się wirusa na terytorium kraju, a także zmniejszy krążenie wirusa w środowisku, co obniży ryzyko rozprzestrzenienia się choroby w populacji świń.

Ponadto kampanie uświadamiające zwiększą świadomość hodowców świń i innych zainteresowanych podmiotów na temat znaczenia ASF dla zdrowia świń, a także konieczności szybkiego zgłaszania podejrzenia wystąpienia choroby i utrzymania odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa biologicznego gospodarstw, łowisk i punktów przetrzymywania tusz dzików.

6. Dane dotyczące rozwoju epidemiologicznego w odniesieniu do ASF w ciągu ostatnich 5 lat

6.1.1. Rozwój ASF

Liczba przypadków ASF u dzików oraz ognisk u świń została przedstawiona w ust. 2.

6.1.2. Dane dotyczące zwierząt

Nie dotyczy.

6.2. Dane rozwarstwione dotyczące badań w ramach nadzoru i badań laboratoryjnych w ostatnich 3 latach

Badania laboratoryjne próbek polegają na:

- 1) badaniu próbek narządów wewnętrznych i krwi świń padłych lub z objawami klinicznymi ASF w całym kraju – w ramach monitoringu pasywnego (podejmowanie czynności przez powiatowego lekarza weterynarii w przypadku podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt);
- 2) badaniu próbek krwi od świń zabijanych w ognisku choroby – w kierunku wykrycia przeciwciał ASF w ramach dochodzenia epizootycznego;
- 3) badaniu próbek krwi świń na obszarze zapowietrzonym i obszarze zagrożonym przy zdejmowaniu restrykcji obowiązujących na tych obszarach – w ramach monitoringu aktywnego (podejmowanie czynności przez powiatowego lekarza weterynarii w celu monitorowania, ustalenia prewalencji lub wykluczenia występowania choroby zakaźnej zwierząt);
- 4) badaniu próbek krwi świń:
 - a) poddawanych ubojowi na użytek własny na obszarze objętym ograniczeniami III,
 - b) przemieszczanych wewnątrz obszaru objętego ograniczeniami II i III oraz poza nim – w ramach monitoringu aktywnego;
- 5) badaniu próbek narządów wewnętrznych oraz krwi dzików i świniodzików padłych, odstrzelonych oraz zabitych w wypadkach komunikacyjnych w całym kraju – w ramach monitoringu pasywnego;
- 6) badaniu próbek krwi odstrzelonych dzików i świniodzików na obszarach objętych ograniczeniami I–III – w ramach monitoringu aktywnego;
- 7) badaniu próbek krwi odstrzelonych dzików i świniodzików na obszarze wolnym – w przypadku gdy przyżyciowo lub pośmiertnie zostanie powzięte podejrzenie wystąpienia ASF.

Rok: 2021

Region	Gatunek zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba wykonanych badań laboratoryjnych	Liczba badań z dodatnim wynikiem badania laboratoryjnego
Rzeczpospolita Polska	świnie	badanie serologiczne	ELISA	819	27
Rzeczpospolita Polska	świnie	molekularne	PCR	69 046	856
Rzeczpospolita Polska	dziki	badanie serologiczne	ELISA	66 512	759
Rzeczpospolita Polska	dziki	molekularne	PCR	97 056	8630
Razem				233 433	

Rok: 2020

Region	Gatunek zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba wykonanych badań laboratoryjnych	Liczba badań z dodatnim wynikiem badania laboratoryjnego
Rzeczpospolita Polska	świnie	badanie serologiczne	ELISA	680	64
Rzeczpospolita Polska	świnie	molekularne	PCR	25 627	699
Rzeczpospolita Polska	dziki	badanie serologiczne	ELISA	95 060	873
Rzeczpospolita Polska	dziki	molekularne	PCR	106 328	14 005
Razem				121 365	

Rok: 2019

Region	Gatunek zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba wykonanych badań laboratoryjnych	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badania laboratoryjnego
Rzeczpospolita Polska	świnie	badanie serologiczne	ELISA	2755	10
Rzeczpospolita Polska	świnie	molekularne	PCR	16 458	706
Rzeczpospolita Polska	dziki	badanie serologiczne	ELISA	70 114	444
Rzeczpospolita Polska	dziki	molekularne	PCR	58 960	3495
Razem				148 287	

6.3. Dane dotyczące zakażenia

Nie dotyczy.

6.4. Dane dotyczące statusu epizootycznego pod koniec każdego roku

W 2021 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stwierdzono 3214 przypadki ASF u dzików w województwach: dolnośląskim, lubelskim, lubuskim, mazowieckim, opolskim, podkarpackim, podlaskim, warmińsko-mazurskim, wielkopolskim oraz zachodniopomorskim. W tym samym okresie wyznaczono 124 ogniska ASF u świń w województwach: dolnośląskim, lubelskim, lubuskim, łódzkim, małopolskim, mazowieckim, podkarpackim, podlaskim, świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim oraz wielkopolskim.

6.5. Dane dotyczące programów szczepień lub leczenia

Nie dotyczy.

6.6. Dane dotyczące dzikiej zwierzyny**6.6.1. Oszacowanie liczebności populacji zwierząt wolno żyjących**

Oszacowanie liczebności populacji zwierząt wolno żyjących zostało przedstawione w ust. 4.4.2.

6.6.2. Nadzór nad chorobami i inne dane w odniesieniu do zwierząt wolno żyjących

Nie dotyczy.

6.6.3. Dane dotyczące szczepień lub leczenia dzikiej zwierzyny

Nie dotyczy.

7. Założenia programu**7.1. Założenia w zakresie badań laboratoryjnych**

Rok: 2023

Choroba: ASF

Region	Rodzaj badania	Populacja docelowa	Rodzaj próbki	Planowana liczba zwierząt do badania laboratoryjnego*	Liczba planowanych badań laboratoryjnych**
dolnośląskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	2269	1259
	PCR	dziki	krew, narządy	13 376	8 911
	ELISA	świnie domowe	krew, narządy	38	42
	ELISA	dziki	krew, narządy	3049	3300
kujawsko-pomorskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	152	124
	PCR	dziki	krew, narządy	1617	1723
lubelskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	18 853	11 108
	PCR	dziki	krew, narządy	8292	3732
	ELISA	świnie domowe	krew, narządy	60	60
	ELISA	dziki	krew, narządy	7582	7635
lubuskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	4118	1840

	PCR	dziki	krew, narządy	16 299	11 239
	ELISA	dziki	krew, narządy	11 295	11 477
łódzkie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	2653	5941
	PCR	dziki	krew, narządy	5975	3212
	ELISA	świnie domowe	krew, narządy	10	10
	ELISA	dziki	krew narządy	898	901
małopolskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	428	424
	PCR	dziki	krew, narządy	2168	1047
	ELISA	świnie domowe	krew, narządy	56	56
	ELISA	dziki	krew, narządy	862	440
mazowieckie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	10 044	9741
	PCR	dziki	krew, narządy	19 773	15 634
	ELISA	dziki	krew, narządy	11 701	12 485
opolskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	395	347
	PCR	dziki	krew, narządy	1336	869
	ELISA	dziki	krew, narządy	8	8
podkarpackie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	5498	3669
	PCR	dziki	krew, narządy	7305	3723
	ELISA	świnie domowe	krew, narządy	531	531
	ELISA	dziki	krew, narządy	3854	3845
podlaskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	5935	8580
	PCR	dziki	krew, narządy	6706	5998
	ELISA	świnie domowe	krew, narządy	23	23
	ELISA	dziki	krew, narządy	6075	6848

pomorskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	617	277
	PCR	dziki	krew, narządy	7003	7551
	ELISA	dziki	krew, narządy	957	957
śląskie	PCR	dziki	krew, narządy	801	793
świętokrzyskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	401	405
	PCR	dziki	krew, narządy	5280	1711
	ELISA	świnie domowe	krew, narządy	3	3
	ELISA	dziki	krew, narządy	1410	1409
warmińsko-mazurskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	6592	6161
	PCR	dziki	krew, narządy	15 571	12 786
	ELISA	świnie domowe	krew, narządy	29	29
	ELISA	dziki	krew, narządy	12 882	12 912
wielkopolskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	9728	18 688
	PCR	dziki	krew, narządy	20 978	14 158
	ELISA	świnie domowe	krew, narządy	65	65
	ELISA	dziki	krew, narządy	2864	2864
zachodniopomorskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	605	482
	PCR	dziki	krew, narządy	5632	3969
	ELISA	dziki	krew, narządy	1431	1431
Polska	IPT/IB	świnie domowe	krew	0	0
Polska	IPT/IB	dziki	krew	815	819
RAZEM PCR				206 400	166 102
RAZEM ELISA				65 683	67 331
RAZEM IPT/IB				815	819

* Założenia sporządzono na podstawie sprawozdania z realizacji programu w 2021 r.

** Z wyjątkiem badań świń żywych przed przemieszczeniem.

7.1.1. Założenia w zakresie badań diagnostycznych

Założenia w zakresie badań diagnostycznych zostały opisane w ust. 3.2.

7.1.2. Założenia w zakresie badania stad i zwierząt

Założenia w zakresie badania stad i zwierząt zostały opisane w ust. 3.2.

7.2. Założenia w zakresie kwalifikacji stad i zwierząt

Nie dotyczy.

7.3. Założenia w zakresie szczepień lub leczenia**7.3.1. Założenia w zakresie szczepień lub leczenia**

Nie dotyczy.

7.3.2. Założenia w zakresie szczepień lub leczenia dzikiej zwierzyny

Nie dotyczy.

8. Szczegółowa analiza kosztów realizacji programu

8.1. Koszty realizacji programu w 2023 r.

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Jednostka	Liczba jednostek	Koszt jednostkowy w zł	Kwota całkowita w zł	Koszt jednostkowy w euro	Kwota całkowita w euro	Wniosek o dofinansowanie z funduszy unijnych (tak/nie)
1. Badania								
1.1. Koszt pobierania próbek	świnie – z wyjątkiem pobierania próbek do badań przed przemieszczeniem	sztuka	68 288	7,25	495 088,00	1,56	106 529,28	tak
	świnie – różnica między „unit cost” a kosztem krajowym	sztuka	68 288	16,19	1 105 582,72	3,48	237 642,24	nie
	świnie – pobieranie próbek do badań przed przemieszczeniem	sztuka	1 633 137	6,67	10 893 023,79	1,43	2 335 385,91	nie
	dziki padle i chore odstrzelone (monitoring pasywny)	sztuka	11 825	93,00	1 099 725,00	20,00	236 500,00	tak
	dziki zdrowe odstrzelone (monitoring aktywny) na obszarze objętym ograniczeniami II i III, na którym ASF u dzików jest obecny i monitorowany w ramach monitoringu pasywnego od ponad 12 miesięcy	sztuka	21 920	46,50	1 019 280,00	10,00	219 200,00	tak
dziki zdrowe odstrzelone (monitoring aktywny) na pozostałych obszarach kraju		sztuka	61 067	22,58	1 378 892,86	4,86	296 785,62	nie
	dziki odłowione	sztuka	62	178,97	11 096,14	38,49	2 386,38	nie

1.2. Koszt badań laboratoryjnych	PCR: – świnie – z wyjątkiem badań świń przed przemieszczeniem – dziki padle i chore odstrzelone (monitoring pasywny), – dziki zdrowe odstrzelone (monitoring aktywny) na obszarach objętych ograniczeniami II i III, na których ASF u dzików jest obecny i monitorowany pasywnie od ponad 12 miesięcy – odstrzał sanitarny oraz w ramach planów łowieckich	badanie	119 257	69,24	8 257 354,68	14,89	1 775 736,73	tak
	PCR – badania przed przemieszczeniem świń	badanie	292 162	56,20	16 419 504,40	12,09	3 532 238,58	nie
	PCR – dziki zdrowe odstrzelone (monitoring aktywny) na obszarach objętych ograniczeniami I–III innych niż objęte ograniczeniami II i III, na których ASF u dzików jest obecny i monitorowany pasywnie od ponad 12 miesięcy – odstrzał sanitarny oraz w ramach planów łowieckich	badanie	46 845	45,70	2 140 816,50	9,83	460 486,35	nie
	ELISA: – świnie, – dziki padle i chore odstrzelone (monitoring pasywny), – dziki zdrowe odstrzelone (monitoring aktywny) na obszarach objętych ograniczeniami II i III, na których ASF u dzików jest obecny i monitorowany pasywnie od ponad 12 miesięcy – odstrzał sanitarny oraz w ramach planów łowieckich	badanie	30 833	18,74	577 810,42	4,03	124 256,99	tak

	ELISA – różnica między „unit cost” a kosztem krajowym	30 833	2,32	71 532,56	0,50	15 416,50	nie
	ELISA – dziki zdrowe odstrzelone (monitoring aktywny) na obszarach objętych ograniczeniami I–III innych niż objętych ograniczeniami II i III, na których ASF u dzików jest obecny i monitorowany pasywnie od ponad 12 miesięcy – odstrzał sanitarny oraz w ramach planów łowieckich	36 498	28,74	1 048 952,52	6,18	225 557,64	nie
	badanie serologiczne potwierdzające (IPT/IB)	379	69,75	26 435,25	15,00	5 685,00	tak
	badanie serologiczne potwierdzające (IPT/IB) – różnica między „unit cost” a kosztem krajowym	379	86,25	32 688,75	18,55	7 030,45	nie
2. Czyszczenie i dezynfekcja	środki dezynfekcyjne na przejściach granicznych z Federacją Rosyjską (obwód kaliningradzki), Białorusią i Ukrainą	790	109,26	86 315,40	23,50	18 565,00	tak
	maty dezynfekcyjne na przejściach granicznych z Federacją Rosyjską, Białorusią i Ukrainą	1700	171,02	290 734,00	36,78	62 526,00	nie

3. Badanie kliniczne oraz kontrola bioasekuracji w gospodarstwach na obszarach objętych ograniczeniami I-III	koszty pracy	godzina	91 952	46,17	4 245 423,84	9,93	913 083,36	nie
	koszty dojazdów	km	187 924	0,65	122 150,60	0,14	26 309,36	nie
4. Inne	aktywne poszukiwanie dzików padłych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	sztuka	11 825	46,50	549 862,50	10,00	118 250,00	tak
	aktywne poszukiwanie dzików padłych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – różnica między „unit cost” a kosztem krajowym	sztuka	11 825	123,40	1 459 205,00	26,54	313 835,50	nie
	koszty bezpiecznego usuwania zwłok dzików padłych i chorych odstrzelonych w promieniu 50 km od ogniska lub przypadku ASF	sztuka	576	186,00	107 136,00	40,00	23 040,00	tak
	koszty bezpiecznego usuwania zwłok dzików padłych i chorych odstrzelonych w promieniu 50 km od ogniska lub przypadku ASF – różnica między „unit cost” a kosztem krajowym	sztuka	576	149,36	86 031,36	32,12	18 501,12	nie
4. Inne	koszty bezpiecznego usuwania zwłok dzików padłych na obszarze objętym ograniczeniami I-III innych niż znalezione w promieniu 50 km od ogniska lub przypadku ASF	sztuka	205	719,68	147 534,40	154,77	31 727,85	nie
	koszty bezpiecznego usuwania zwłok padłych dzików znalezionych na gruntach osób fizycznych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej innych niż znalezione w promieniu 50 km od ogniska lub przypadku ASF	sztuka	55	719,68	39 582,40	154,77	8 512,35	nie

	odstrzał, w ramach planów łowieckich, dzików innych niż dziki przelatki (samice i samce) i dorosłe samice dzika, w tym dostarczanie tych dzików do badań laboratoryjnych – na obszarze objętym ograniczeniami I–III	sztuka	78 508	301,00	23 630 908,00	64,73	5 081 822,84	nie
	odstrzał, w ramach planów łowieckich, dzików na obszarze wolnym, z wyjątkiem dorosłych samic dzika (starszych niż 24 miesiące), a także samic przelatek na obszarze wolnym znajdującym się do 50 km od obszarów objętych ograniczeniami II i III	sztuka	89 169	301,00	26 839 869,00	64,73	5 771 909,37	nie
	odstrzał, w ramach polowania i odstrzału sanitarnego, samic przelatek dzika oraz, w ramach odstrzału sanitarnego, dorosłych samic dzika na obszarze objętym ograniczeniami I lub na obszarze wolnym znajdujących się do 50 km od obszarów objętych ograniczeniami II i III	sztuka	13 916	465,00	6 470 940,00	100	1 391 600,00	tak
	odstrzał sanitarny samic przelatek i dorosłych samic dzika na obszarach innych niż do 50 km od obszarów objętych ograniczeniami II i III	sztuka	48 506	559,00	27 114 854,00	120,22	5 831 391,32	nie
	odstrzał sanitarny dzików innych niż samice przelatki i dorosłe samice dzika, w tym dostarczanie dzików pochodzących z obszaru objętego ograniczeniami I–III do badań laboratoryjnych – na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	sztuka	70 197	269,50	18 918 091,50	57,96	4 068 618,12	nie

unieszkodliwianie tusz dzików odstrzelonych w ramach odstrzału sanitarnego, które nie mogą być zagospodarowane przez myśliwych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	sztuka	2870	155,11	445 165,70	33,36	95 743,20	nie
unieszkodliwianie tusz dzików z dodatnim wynikiem badań laboratoryjnych oraz tusz przechowywanych z tymi tuszami w chłodni	sztuka	2090	285,37	596 423,30	61,37	128 263,30	nie
unieszkodliwianie tusz dzików odstrzelonych w ramach polowania, które nie mogą być zagospodarowane przez myśliwych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	sztuka	664	176,41	117 136,24	37,94	25 192,16	nie
dofinansowanie odłowu dzików, ich uśmiercenia oraz transportu do zakładu zatwierzonego zgodnie z art. 24 rozporządzenia nr 1069/2009 i unieszkodliwianie zwłok uśmierconych dzików	do 3 sztuk	4	740,74	2 962,96	159,30	637,20	nie
	powyżej 3 sztuk	4	644,00	2 576,00	138,49	553,96	nie
koszt uboju świń po stwierdzeniu przypadku ASF u dzika wraz z kosztami dojazdu oraz kosztami transportu świń do uboju	świnia	300	399,81	119 943,00	85,98	25 794,00	nie
odszkodowania za świnie poddane ubojowi lub zabiciu w ramach decyzji o całkowitej depopulacji świń po stwierdzeniu przypadku ASF u dzika	sztuka	300	419,60	125 880,00	90,24	27 072,00	nie
koszt oznakowania indywidualnego – praca	sztuka	1900	1,17	2 223,00	0,25	475,00	nie
koszt wyceny przez rzeczoznawców wartości świń	godzina	67	38,97	2 610,99	8,38	561,46	nie

Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT. Koszt programu obliczono według kursu euro 4,65 zgodnie z wytycznymi dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja: październik 2022 r.

Są to szacunkowe koszty realizacji programu, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2023 w ramach limitu wydatków określonych w części 83 – rezerwy celowe oraz w części 85 – budżety wojewodów.

Finansowanie programu odbywa się ze środków budżetowych określonych w części 83 – w ramach limitów rezerw przeznaczonych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz na realizację zadań ustawowych Inspekcji Weterynaryjnej oraz ze środków budżetowych określonych w części 85 – budżety wojewodów, dział 010 – rolnictwo i łowiectwo, rozdział 01022 – zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego.